WIJ BEATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

W14.13.0016/IV

Besluit van

houdende aanwijzing van onroerende zaken ter onteigening in de gemeente Overbetuwe krachtens artikel 78 van de onteigeningswet (onteigeningsplan RijnWaalpad)

Ingevolge de artikelen 77 en 78 van de onteigeningswet kan onteigening uit kracht van een koninklijk besluit plaatsvinden onder meer ten behoeve van de uitvoering van een bestemmingsplan.

Het verzoek tot aanwijzing ter onteigening

De raad van de gemeente Overbetuwe verzoekt Ons bij besluit van 1 november 2011, nr. 8, om ten name van die gemeente over te gaan tot aanwijzing van onroerende zaken ter onteigening in de gemeente Overbetuwe.
Bij brief van 18 januari 2012, kenmerk 12UIT01002, hebben burgemeester en wethouders van Overbetuwe het verzoek van de raad aan Ons ter besluitvorming voorgedragen. Met brief van 27 maart 2012, kenmerk 12UIT06446, hebben burgemeester en wethouders het verzoek aangevuld. Op 31 mei 2012, kenmerk 12UIT10327, hebben burgemeester en wethouders Ons schriftelijk te kennen gegeven niet langer prijs te stellen op voortzetting van de onteigeningsprocedure met betrekking tot de gedeeltelijk mede in het onteigeningsverzoek begrepen onroerende zaak, kadastraal bekend gemeente Elst, sectie N, nr. 270 (grondplannummer 7). Deze onroerende zaak zal derhalve niet in dit aanwijzingsbesluit worden opgenomen.

Planologische grondslag

De onroerende zaken waarop het verzoek van de raad van Overbetuwe betrekking heeft, zijn begrepen in het op 19 april 2011 door de raad van de gemeente Overbetuwe vastgestelde en vanaf 30 november 2011 onherroepelijk van kracht zijnde bestemmingsplan "RijnWaalpad" (verder te noemen: het bestemmingsplan).

Op de ter onteigening aan te wijzen onroerende zaken rusten de bestemming "Verkeer", alsmede (gedeeltelijk) de dubbelbestemmingen "Leiding-Hoogspanningsverbinding", "Leiding-Riool", "Waarde–Archeologie", Waarde–Archeologische verwachting 1", "Waarde-Archeologische verwachting 2" en "Waarde Archeologische verwachting 3".

Toepassing uniforme openbare voorbereidingsprocedure

Overeenkomstig artikel 78, tweede lid, van de onteigeningswet en artikel 3:11, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), hebben het ontwerp koninklijk besluit en de in artikel 79 van de onteigeningswet bedoelde stukken en gegevens met ingang van 9 augustus 2012 tot en met 19 september 2012 in de gemeente Overbetuwe en bij Rijkswaterstaat Corporate Dienst te Utrecht ter inzage gelegen. Overeenkomstig artikel 3:12 van de Awb, heeft de burgemeester van Overbetuwe van het ontwerp koninklijk besluit en de terinzagelegging daarvan op 8 augustus 2012 openbaar kennis gegeven in het huis-aan-huisblad "De Betuwe". Onze Minister van Infrastructuur en Milieu (Onze Minister) heeft van het ontwerpbesluit openbaar kennis gegeven in de Staatscourant van 8 augustus 2012, nr. 16194.

Verder is overeenkomstig artikel 3:13 van de Awb voorafgaand aan de terinzagelegging het ontwerp van het te nemen besluit toegezonden aan belanghebbenden en aan verzoeker van de onteigening. Daarbij zijn de belanghebbenden gewezen op de mogelijkheid tot het naar keuze schriftelijk of mondeling naar voren brengen van zienswijzen tegen het ontwerpbesluit.

Overwegingen

Noodzaak en urgentie

Het bestemmingsplan voorziet in de aanleg van de snelfietsverbinding RijnWaalpad, voor zover het tracé hiervan is gelegen in de gemeente Overbetuwe. Het RijnWaalpad is een initiatief van de gemeenten Overbetuwe, Lingewaard, Nijmegen en Arnhem, de Stadsregio Arnhem Nijmegen, de provincie Gelderland, het ministerie van Infrastructuur en Milieu en de Fietsersbond. Met de aanleg van de fietsverbinding is beoogd het gebruik van de fiets als alternatief vervoersmiddel te bevorderen.
Het fietspad is geprojecteerd parallel aan en direct ten oosten van de provinciale weg A325 Nijmegen-Arnhem en zal deels worden aangelegd op een bestaand tracé en deels op een nieuw aan te leggen tracé.
Ter plaatse van de te onteigenen onroerende zaken zullen werken en werkzaamheden worden verricht in verband met de aanleg van het fietspad.
Het bestemmingsplan met de daarbij behorende regels, toelichting en verbeelding, verschaft inzicht in de door de gemeente Overbetuwe gewenste wijze van planuitvoering.

Met de eigenaren en zakelijk gerechtigden van de in het onteigeningsverzoek begrepen onroerende zaken heeft de gemeente Overbetuwe overleg gevoerd om deze minnelijk te kunnen verwerven.

Met de realisering van het bestemmingsplan, wil de gemeente Overbetuwe zo spoedig mogelijk na de verwerving van de in het onteigeningsverzoek begrepen onroerende zaken een aanvang nemen. De aanbesteding van het werk waarin de te onteigenen gedeelten zijn gelegen heeft in september 2012 plaatsgehad. Met het werk zal naar verwachting in oktober 2012 worden gestart, voor zoveel de daarvoor benodigde gronden beschikbaar zijn. De voltooiing van de werken en

werkzaamheden ter plaatse van de te onteigenen onroerende zaken is, gelet op het al in aanleg verkerende werk, voorzien zo spoedig als mogelijk na de eigendomsverkrijging van de in het onteigeningsverzoek begrepen onroerende zaken. Daarmee wordt voldaan aan het voor de beoordeling van de urgentie van de verzochte onteigening door Ons gehanteerde maximale tijdvak van vijf jaar na de datum van dit besluit, binnen welke termijn met de werken en werkzaamheden waarvoor wordt onteigend zal moeten zijn aangevangen.

Zienswijzen

Gedurende de termijn dat het ontwerpbesluit ter inzage heeft gelegen, is hiertegen bij Ons op 17 september 2012 schriftelijk een zienswijze naar voren gebracht door T.A. Holleman-Jansen, L.H.F.M. Holleman en H.L.G.M. Holleman, gezamenlijk handelend onder de naam Maatschap T.A. Holleman-Jansen, rechthebbenden met betrekking tot de in het onteigeningsplan begrepen onroerende zaak, kadastraal bekend gemeente Elst, sectie B, nummer 483 (grondplannummer 4), verder gezamenlijk te noemen: reclamanten.

Overeenkomstig artikel 78, vierde lid, van de onteigeningswet zijn reclamanten in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. Van deze gelegenheid hebben reclamanten, in persoon van H.L.G.M. Holleman, op 10 oktober 2012 tijdens een hoorzitting in het gemeentehuis van Overbetuwe te Elst, gebruik gemaakt.

Overwegingen naar aanleiding van de zienswijzen

Reclamanten pachten de onroerende zaak met grondplannummer 4 en brengen in hun zienswijze de volgende punten naar voren:

1. Er is geen sprake van een actuele en geldige schriftelijke bieding. De laatste bieding dateert van 4 mei 2011 en is verlopen op 1 juni 2011. Vanaf dat tijdstip is geen relevante en hernieuwde bieding meer gedaan waarin de in het overleg benoemde punten van de schadeloosstelling nader zijn meegenomen en verantwoord. Daarnaast is de tenaamstelling en gerichtheid van de bieding niet correct. De gemeente heeft zich niet voldoende verdiept in de daadwerkelijke feiten;
2. Er is sprake van een niet-correcte en onvolledige weergave van de gegevens van de betrokken onroerende zaak in de onteigeningsstukken. De zaak ligt in het Landinrichtingsgebied Over Betuwe Oost. De officiële registratie van het toedelingsregister Rnr-E 1047902 gaat uit van een oppervlakte van 3.31.30 hectare. De gemeente mist derhalve de relevante actualiteit;
3. Gemeentelijke functionarissen hebben slechts tweemaal overleg gevoerd, namelijk op 3 maart 2011 en op 7 juni 2011 op de bedrijfslocatie. Op 11 juni 2011 heeft reclamant de heer H.L.G.M. Holleman per e-mail aanvullende zaken omtrent de schadeloosstelling aan de gemeente voorgelegd. Hierop is nooit enige reactie gekomen in de vorm van een vervolgoverleg dan wel beantwoording per e-mail. De schadeloosstelling behelst de door reclamanten te verwachten economische schade. De aanleg van het RijnWaalpad namelijk leidt tot een onacceptabele verkleining van de kavel en tot een inefficiëntere benutting. Eerst onlangs heeft de gemeente contact gelegd om het overleg te hervatten. Dit heeft op 3 juli 2012 geresulteerd in een overleg met de projectleider van het Park

Lingezegen. In dit verband wijzen reclamanten erop, dat er in het gebied sprake is van meerdere ontwikkelingen op initiatief van de gemeente Overbetuwe, Landinrichting, Dienst Landelijk Gebied, projectorganisatie Park Lingezegen en Stadsregio Arnhem-Nijmegen. Daarbij is een strook van de onroerende zaak van reclamanten nodig voor de realisering van het RijnWaalpad en de rest van deze zaak is nodig voor het Park Lingezegen. De projectleider Park Lingezegen treedt in beide verwervingstrajecten op als contactpersoon. In de afzonderlijke bestemmingsplantrajecten zijn alle plannen bestempeld en benoemd als autonome, op zichzelf staande ontwikkelingen. Hiervan is echter in de praktijk geen sprake, bijvoorbeeld door de rol die de Dienst Landelijk Gebied in alle gebiedsontwikkelingen speelt. Het overheidsoptreden is niet betrouwbaar en er is sprake van verstrengeling van belangen van de overheidsorganisaties en van nalatigheid in het onderling handelen. Dit alles heeft een negatieve impact op de bedrijfsvoering van reclamanten. Zij wijzen in dat verband op het onrechtmatig betreden van de onroerende zaak door diverse bedrijven in al dan niet vermeende opdracht van met name de projectorganisatie Park Lingezegen;
4. Reclamanten hebben reeds in 2007 in het kader van de Landinrichting te kennen gegeven dat zij gelet op de ontwikkelingen rond het RijnWaalpad en het Park Lingezegen in zijn voor verplaatsing en uitruil. In het plan van toedeling is echter de inbreng als toedeling vastgesteld. Ook na bezwaar van de zijde van reclamanten is hieraan vastgehouden. Omdat het Landinrichtingsplan is vastgesteld door gedeputeerde staten van Gelderland ervaren reclamanten het als bijzonder smadelijk en nalatig dat zij uiteindelijk nu met volstrekt andere belangen en uiteenzettingen worden geconfronteerd. Er is ondoordacht en kortzichtig gehandeld door de overheidsorganisaties, zowel bij de vaststelling van de Landinrichting als de realisatie van het RijnWaalpad. Bij reclamanten roept dit de vraag op of hier sprake is van behoorlijk bestuur. Het grote manco lijkt continue de communicatieve afstemming te zijn. Bij een dergelijke ervaring van falende onderlinge afstemming mag het naar het oordeel van reclamanten niet zo zijn dat zij de rekening gepresenteerd krijgen.

Overwegingen naar aanleiding van de zienswijzen

Ad 1.
Het gestelde heeft betrekking op het gevoerde minnelijke overleg. Hieromtrent merken Wij vooreerst het volgende op. Artikel 17 van de onteigeningswet bepaalt, dat de onteigenende partij wat onteigend moet worden éérst door minnelijke overeenkomst in eigendom probeert te verkrijgen. Dit artikel heeft betrekking op de gerechtelijke fase van de onteigeningsprocedure. Het minnelijk overleg in de daaraan voorafgaande administratieve fase van de onteigeningsprocedure is echter één van de criteria waaraan door Ons kan worden getoetst bij de beoordeling van de noodzaak tot onteigening. Omdat onteigening als uiterste middel is bedoeld, zijn Wij van oordeel dat pas van dit middel gebruik mag worden gemaakt, als vóór het begin van de onteigeningsprocedure langs minnelijke weg niet of niet in de gewenste vorm tot overeenstemming is te komen. Aan deze voorwaarde is bij onteigening op grondslag van Titel IV van de onteigeningswet, naar Ons oordeel in beginsel voldaan, indien vóór het verzoekbesluit aan de Kroon om een onteigeningsbesluit te nemen is begonnen met de onderhandelingen over de minnelijke verwerving en het op het moment van het verzoek om onteigening voor het verzoekende

overheidsorgaan voldoende aannemelijk is dat het minnelijk overleg desondanks voorlopig niet tot vrijwillige eigendomsoverdracht zal leiden. Bij de onderhandelingen moet sprake zijn van een serieus overleg. Doet deze toestand zich voor, dan kunnen Wij tot onteigening besluiten om daarmee een tijdige uitvoering van het bestemmingsplan zeker te stellen.

Het bovenstaande in aanmerking nemend is Ons uit de overgelegde stukken gebleken dat vertegenwoordigers van de verzoeker om onteigening op 3 maart 2011 overleg met reclamant H.L.G.M. Holleman hebben gevoerd over de plannen tot realisering van het RijnWaalpad en het Park Lingezegen. Bij brief van 4 mei 2011 laat de verzoeker de reclamant weten dat de aanleg van het RijnWaalpad op een eerder tijdstip gepland is dan de realisering van het Park Lingezegen. Voor de beëindiging van de pacht van het deel van het perceel B 483, dat voor de realisering van het pad nodig is, heeft de verzoeker de reclamanten dan ook in deze brief een aanbod gedaan. Partijen hebben hierover op 7 juni 2011 verder overleg gevoerd. H.L.G.M. Holleman heeft de verzoeker vervolgens op 11 juni 2011 per e-mail een aantal documenten toegezonden met het oog op de berekening van de hoogte van de schadeloosstelling.

Gelet op het bovenstaande heeft de verzoeker om onteigening reclamanten in ieder geval ruim voor de start van de onderhavige procedure, namelijk bij brief van 4 mei 2011, een aanbod gedaan dat was gericht op beëindiging van de pacht van het gedeelte van het perceel B 483 dat voor de aanleg van het RijnWaalpad nodig is. Vastgesteld kan worden dat partijen hierover in het overleg van 7 juni 2011 geen overeenstemming hebben kunnen bereiken. Uit de Ons overgelegde stukken blijkt verder dat de verzoeker weliswaar nadien niet meer naar de reclamanten heeft gereageerd, maar dat deze zich wel heeft ingespannen om de reclamanten, als ook de eigenaar van de betrokken onroerende zaak, vervangende grond aan te kunnen bieden, mede met het oog op de ontwikkeling van het Park Lingezegen. In dit verband heeft de verzoeker overleg gevoerd met het Bouwfonds, doch dit heeft niet geleid tot een oplossing. De verzoeker heeft de eigenaar van de onroerende zaak verder nog een tweetal e-mailberichten gestuurd over een mogelijke grondruil en met een vertegenwoordiger overleg gevoerd. Ook deze inspanningen van verzoeker hebben niet tot een minnelijke oplossing geleid.

Gelet op het bovenstaande zijn Wij van oordeel dat de verzoeker om onteigening ten opzichte van reclamanten voldoende, doch vruchteloos gebleken pogingen heeft ondernomen om tot minnelijke overeenstemming te komen. De omstandigheid dat de gestandhoudingstermijn van de bieding van 4 mei 2011 op 1 juni 2011 verliep, doet aan deze conclusie niet af. Naar Ons oordeel was het ten tijde van het besluit van de gemeenteraad van Overbetuwe tot onteigening niet aannemelijk dat binnen afzienbare termijn met reclamanten tot minnelijke overeenstemming zou kunnen worden gekomen. De raad kon dan ook in redelijkheid besluiten tot het indienen van het verzoek tot onteigening, om aldus de tijdige uitvoering van het bestemmingsplan te verzekeren.

Met betrekking tot de tenaamstelling en gerichtheid van de bieding aan reclamanten merken Wij op, dat H.L.G.M. Holleman in de gehouden hoorzitting desgevraagd heeft bevestigd, dat hij in het kader van het overleg met de

verzoeker om onteigening vanaf het begin is opgetreden als vertegenwoordiger van de andere leden van de maatschap. Gelet daarop kan naar Ons oordeel aan hetgeen reclamanten terzake naar voren hebben gebracht worden voorbij gegaan.

Ad 2.
Ingevolge artikel 79, aanhef en onder 2°, van de onteigeningswet, dient het besluit tot indiening van een verzoek tot aanwijzing ter onteigening onder meer vergezeld te gaan van een lijst van de te onteigenen onroerende zaken, aangeduid met hun kadastrale aanduiding en met vermelding van de grootte volgens de basisregistratie kadaster van elk van de desbetreffende percelen en, indien een te onteigenen onroerende zaak een gedeelte van een perceel uitmaakt, bovendien de grootte van dat gedeelte. Uit de Ons overgelegde stukken en uit het onderzoek is gebleken dat aan dit vereiste is voldaan.

Ad 3.
Voor zover dit onderdeel van de zienswijze ziet op het gevoerde minnelijk overleg wijzen Wij op hetgeen reeds hiervoor onder ad 1 hierover is opgemerkt. Wat reclamanten verder stellen over de te verwachten schade is financieel van aard. Daarover merken Wij op, dat de onteigeningswet de belanghebbenden ingevolge artikel 40 een volledige schadeloosstelling waarborgt. De hoogte daarvan staat in deze administratieve onteigeningsprocedure echter niet ter beoordeling, omdat deze bij het uitblijven van minnelijke overeenstemming eerst aan de orde kan komen in het kader van de gerechtelijke onteigeningsprocedure. De rechter stelt ingevolge artikel 40 van de onteigeningswet de hoogte van de schadeloosstelling vast. Aan hetgeen reclamanten op dit punt naar voren hebben gebracht moet hier dan ook voorbij worden gegaan.

Het gestelde omtrent de samenloop van diverse projecten valt in hoofdzaak buiten het kader van de onderhavige onteigeningsprocedure. De verzoeker om onteigening wenst een strook van 4015 m2 van het door reclamanten gepachte perceel B 483 in eigendom te verkrijgen voor de aanleg van het RijnWaalpad. Deze strook is betrokken in de onderhavige procedure. Het resterende deel van de onroerende zaak wenst de verzoeker op een later tijdstip in eigendom te verkrijgen voor de realisering van het Park Lingezegen. Wij merken op, dat de verzoeker Ons bij raadsbesluit van 2 oktober 2012 heeft verzocht om ook het resterende gedeelte van het perceel B 483 ter onteigening aan te wijzen. Bij brief van 30 oktober 2012 hebben burgemeester en wethouders van Overbetuwe dit verzoek ter besluitvorming aan Ons voorgedragen. Ten aanzien hiervan overwegen Wij dat de onteigeningswet niet in de weg staat aan het doorlopen van meerdere opeenvolgende onteigeningsprocedures. Hierbij dient in aanmerking te worden genomen dat de verzoeker zich in ieder geval, zoals blijkt uit het hiervoor gestelde onder ad 1, heeft ingespannen om zowel de eigenaar van het perceel B 483 als reclamanten voor het verlies van het geheel te compenseren. Dit heeft tot op heden echter niet het gewenste resultaat opgeleverd. Zoals verder ook hiervoor blijkt uit het gestelde onder ad 1), onder het kopje "Overwegingen naar aanleiding van de zienswijzen", is met de aanleg van het RijnWaalpad al een begin gemaakt. Gelet hierop en gelet op het feit dat de verzoeker de aanleg van het RijnWaalpad zo spoedig mogelijk wenst te

voltooien, achten Wij het niet onredelijk dat de verzoeker heeft gekozen voor twee afzonderlijke onteigeningsprocedures.

Ad 4.
Hetgeen reclamanten naar voren brengen over aspecten van de landinrichting valt buiten het kader van de onderhavige procedure en kan de aanwijzing ter onteigening van de onroerende zaak niet in de weg staan.

Alles overziende geeft de zienswijze van reclamanten Ons geen aanleiding om het verzoek tot aanwijzing ter onteigening geheel of gedeeltelijk af te wijzen.

Overige overwegingen

Uit het raadsbesluit blijkt dat de in het verzoek tot onteigening begrepen onroerende zaken bij de uitvoering van het bestemmingsplan bezwaarlijk kunnen worden gemist.

Ons is overigens niet gebleken van feiten en omstandigheden die aan de toewijzing van het verzoek in de weg kunnen staan.
Het moet in het belang van een goede ruimtelijke ontwikkeling worden geacht, dat de gemeente Overbetuwe de eigendom van de door Ons ter onteigening aan te wijzen onroerende zaken verkrijgt.

Met inachtneming van hetgeen Wij hierboven hebben overwogen, kunnen Wij het verzoek tot het nemen van een besluit krachtens artikel 78, eerste lid, van de onteigeningswet, dan ook toewijzen.

BESLISSING

Op de voordracht van Onze Minister van Infrastructuur en Milieu van 18 januari 2013, nr. RWSCD BJV 2012/2223, Rijkswaterstaat Corporate Dienst, Eenheid Bestuurlijk Juridische zaken en Vastgoed;
Gelezen het besluit van de raad van Overbetuwe van 1 november 2011, nr. 8;
Gelezen de brieven van burgemeester en wethouders van Overbetuwe van 18 januari 2012, kenmerk 12UIT01002, van 27 maart 2012, kenmerk 12UIT06446 en van 31 mei 2012, kenmerk 12UIT10327;
De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, advies van..... 2013 no. ...../IV, en gezien het nader rapport van Onze Minister van Infrastructuur en Milieu van ……2013, nr. RWSCD BJV 2013/….., Rijkswaterstaat Corporate Dienst, Eenheid Bestuurlijk Juridische zaken en Vastgoed.

Hebben Wij goedgevonden en verstaan:

Ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan "RijnWaalpad" van de gemeente Overbetuwe, ten name van die gemeente ter onteigening aan te wijzen de onroerende zaken, zoals aangeduid op de grondtekening die ingevolge artikel 78 van de onteigeningswet in de gemeente Overbetuwe en bij Rijkswaterstaat Corporate Dienst te Utrecht ter inzage heeft gelegen en die zijn vermeld op de bij dit besluit behorende lijst.

Onze Minister van Infrastructuur en Milieu is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in de Staatscourant zal worden geplaatst en waarvan afschrift aan de Afdeling advisering van de Raad van State zal worden gezonden.

PM: publicatie ovk WRvS

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,